

Řízení

Řízení se skládá z volantu, hřídele řízení, převodky a řídících tyčí. Volant je našroubován na hřídeli řízení a jeho pohyb se přenáší na převodku řízení.

Aby řízení šlo zlehka, a aby se dobře vracel volant, je řízení vybaveno hydraulickým posilovačem.

Podle modelu nebo na vybavení je řízení vybaveno hydraulickým posilovačem, který pracuje v závislosti na rychlosti (Servotronic). Při parkování a u stojícího vozidla pak stačí působit na volant menší silou, při vyšších rychlostech je zajištěn lepší kontakt s vozovkou a řízení je citlivější a přesnější.

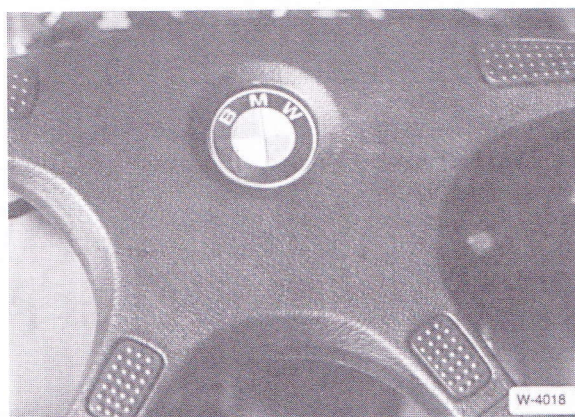
Posilovač řízení se skládá z olejového čerpadla, zásobní nádržky a z tlakových vedení. Olejové čerpadlo je poháněno klínovým řemenem. Čerpadlo nasává hydraulický olej ze zásobní nádržky a dodává ho pod vysokým tlakem do převodky řízení. Řídicí jednotka pak napomáhá pohybům volantu.

Volant - demontáž a montáž

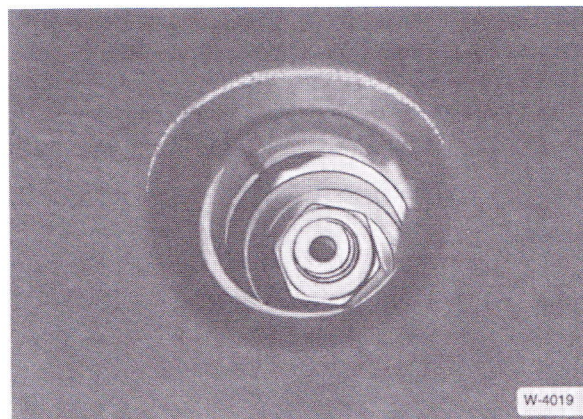
Pozor: Následující pokyny platí jen pro volanty **bez** airbagu. Demontáž airbagu přenecháme z bezpečnostních důvodů odbornému servisu.

Pokud je volant umístěn šikmo, můžeme ho přesadit maximálně o dva zuby. **Pozor:** Pokud nemůžeme vyrovnat volant přesazením, necháme zkontrolovat sbíhavost předních kol.

Demontáž

- Malým šroubovákem vypáčíme znak BMW.

- Odšroubujeme matici - 1 - a vyndáme kroužek - 2 -.
- Označíme si barvou nebo rýsovací jehlou polohu volantu vzhledem k hřídeli řízení.
- Stáhneme volant z hřídele řízení. **Pozor:** Volant můžeme stáhnout pouze při odemčeném zámku řízení.

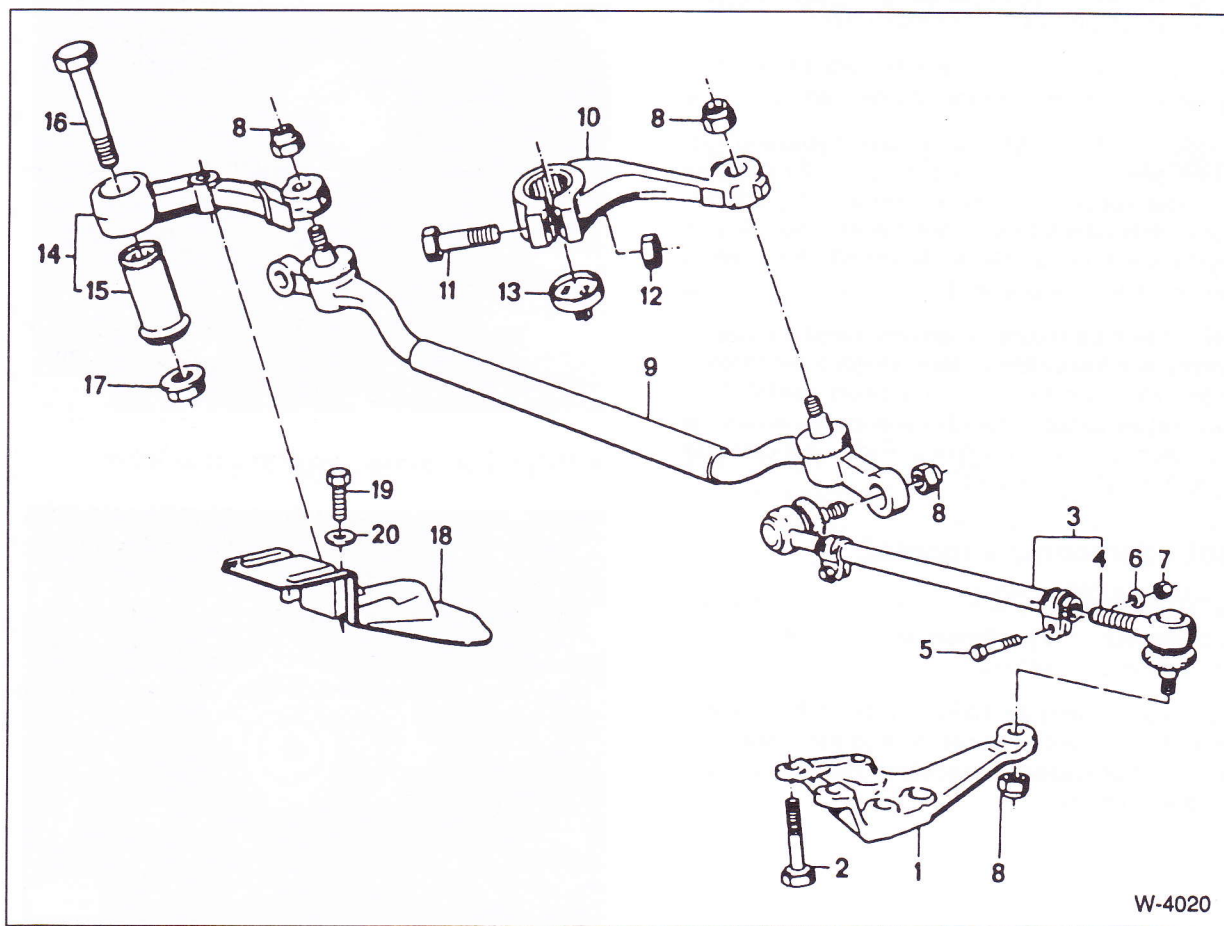
Montáž

- Sběrný kroužek houkačky namažeme prostředkem "Kontaktfix".
- Zkontrolujeme, zda jsou páčky spínačů směrových světel ve středové poloze, jinak může při nasouvání volantu dojít k poškození váčky.
- Nasuneme volant na drážkování hřídele řízení tak, aby se kryly značky, provedené při demontáži.
- Nasadíme podložku.
- Momentem **80 Nm** našroubujeme **novou samosvornou** matici s šestihrannou hlavou.

- Namáčkne do desky volantu znak BMW.
- Provedeme zkušební jízdu a zkontrolujeme polohu volantu při jízdě v přímém směru. Paprsky volantu musí být ve vodorovné poloze.
- Jestliže je volant umístěn šikmo, přesadíme ho.
- Zkontrolujeme funkci houkačky.
- Zkontrolujeme automatické vrácení spínačů směrových světel.

Upozornění: Zašpiněný nebo zalepený volant vyčistíme neutrálním čisticím prostředkem a vlažnou vodou. Nepoužíváme brusné prostředky.

Řídicí tyče

- 1 - Páka řídicí tyče
- 2 - Šroub M12
- 3 - Řídicí tyč
- 4 - Kulový kloub
- 5 - Šroub M8
- 6 - Pružná podložka
- 7 - Samosvorná matice M8
- 8 - Samosvorná matice M10

- 9 - Prostřední řídicí tyč
- 10 - Páka řízení
- 11 - Šroub M10
- 12 - Samosvorná matice M10
- 13 - Distanční kroužek
- 14 - Vodicí páka řízení
- 15 - Pryžové lůžko
- 16 - Šroub M10

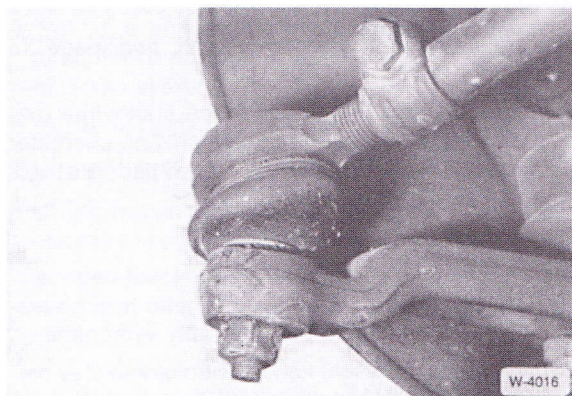
- 17 - Matice M10
- 18 - Žárovzdorný plech
- 19 - Šroub M6
- 20 - Podložka

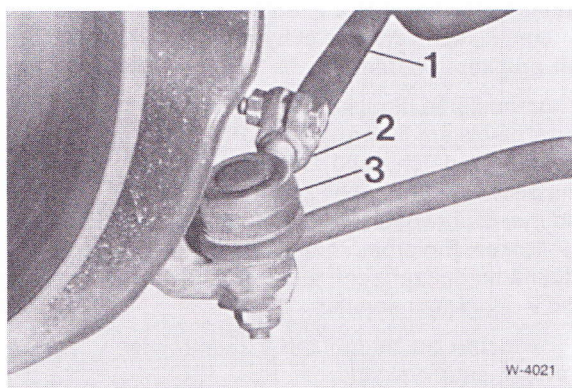
Kloub řídicí tyče - demontáž a montáž

Demontáž

- Povolíme šrouby kola a nadzvedneme vozidlo.
- Sundáme kolo.

- Odšroubujeme matici a kloub řídicí tyče vytlačíme běžným stahovákem.

- Uvolníme svorku - 2 - kloubu řídicí tyče.
- Z vnější řídicí tyče - 1 - vyšroubujeme kloub řídicí tyče - 3 -. **Pozor:** Při uvolňování si poznamenáme počet otáček. Dáváme pozor na levý a pravý závit na levé a pravé straně.

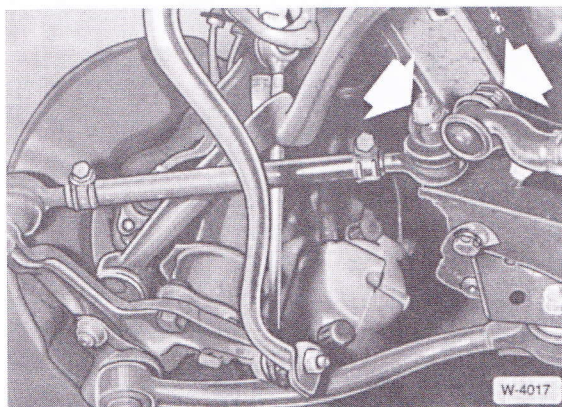
Montáž

- Kloub řídicí tyče našroubujeme stejným počtem otáček jako při demontáži.
- Nasadíme kloub do páky řízení a na kloub řídicí tyče našroubujeme **novou samosvornou matici** a utáhneme ji momentem 35 - 40 Nm.
- Našroubujeme kolo.
- Šrouby kola utáhneme momentem 110 Nm.
- Svorku kloubu řídicí tyče utáhneme momentem 15 Nm. Vozidlo musí přitom stát na kolech.
- Necháme zkontrolovat geometrii přední nápravy (práce pro odborný servis).

Výměna prostřední řídicí tyče

Demontáž

- Uvolníme šrouby kol. Zvedneme vozidlo.
- Sundáme kola.

- Odšroubujeme matice.
- Běžným stahovákem vytlačíme levou i pravou boční řídicí tyč.
- Vytlačíme prostřední řídicí tyč a vyndáme ji.

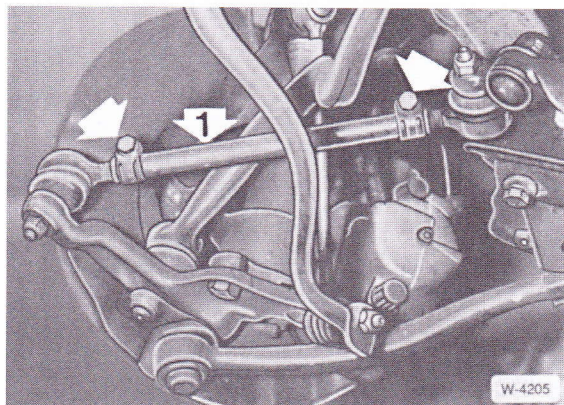
Montáž

- Před montáží prostřední řídicí tyče zkontrolujeme rozměr A mezi oběma kloubovými čepy. Požadovaná hodnota: $A = 534 \pm 1$ mm.
- Nasadíme prostřední řídicí tyč a **novými samosvornými maticemi** ji přišroubujeme momentem 35 - 40 Nm na páky řízení.
- Nasadíme vnější řídicí tyče a momentem 35 - 40 Nm je přišroubujeme **novými samojistnými maticemi** na prostřední řídicí tyč.
- Našroubujeme kola. Spustíme vozidlo na zem.
- Šrouby kol utáhneme momentem 110 Nm.
- Necháme zkontrolovat geometrii přední nápravy (práce pro odborný servis).

Seřízení sbíhavosti

- Nastavíme řízení do přímého směru. Na hřídeli řízení a na skříní řízení je umístěna značka. Řízení nastavíme tak, aby se značky kryly.

- Na řídicích tyčích povolíme oba svěrné šrouby. Sbíhavost na levém a pravém kole nastavíme na požadovanou hodnotu otočením řídicích tyčí - 1 -. Levou i pravou řídicí tyčí vždy otočíme o stejný počet otáček. Dáváme pozor na to, aby se kulové klouby a manžety při seřízení nezkroutily. Požadovaná hodnota viz str. 144.
- Po seřízení sbíhavosti utáhneme svěrné šrouby na řídicích tyčích momentem 15 Nm. Vozidlo přitom musí stát na kolech.

Úprava odklonu kola

Odklon je dán konstrukcí vozidla. Odklon je možné upravit montáží excentrických opěrných ložisek o $\pm 30'$ (práce pro odborný servis). **Pozor:** Tímto způsobem nesmíme korigovat odklon kol při deformaci po havárii.

Odstranění chvění volantu a přední části vozidla

Chvění volantu při určité rychlosti je zpravidla způsobeno nevyvážeností kol.

Kontrola

- Zkontrolujeme tlak v pneumatikách, popřípadě ho upravíme.
- Provedeme zkušební jízdu. Přesně stanovíme rozsah rychlostí při kterém dochází k chvění, charakter vozovky, chování při přímé jízdě a při jízdě v zatáčkách.
- Zvedneme vozidlo, viz str. 114.
- Zkontrolujeme vycentrování ráfků. Náboj kola musí přitom z diskového kola vyčnívat nebo s ním alespoň lícovat. V opačném případě ráfky vyměníme.
- Zkontrolujeme zavěšení kol. Zkontrolujeme stav pryžokovových ložisek, kloubů, teleskopických tlumičů a ráfků.
- Vymontujeme a očistíme kola. Z profilu pneumatik také odstraníme kameny.
- **520i, 524td bez ABS:** Prohlédneme, zda nejsou na pneumatikách oděné plochy, které mohou vzniknout při prudkém brzdění.
- Zkontrolujeme hloubku profilu jednotlivých pneumatik a navzájem ji porovnáme. Při nenormálním opotřebení předních nebo zadních pneumatik proměříme geometrii předních i zadních kol a případně ji seřídíme. Sbíhavosti seřídíme na horní hranici tolerance. **Pozor:** Pro proměření geometrie potřebujeme příslušné měřicí zařízení, které je zpravidla k dispozici jen v odborném servisu.
- Provedeme zkušební jízdu a zkontrolujeme, zda se závady ještě vyskytují.

Kontrola výškové a boční házivosti kol

- Zvedneme vozidlo. Na plochu běhounu a pak na bok pláště nasadíme vhodný měřicí přístroj. Rukou kolem opatrně otáčíme. Na měřícím přístroji odečteme maximální házivost a místo s maximální házivostí si označíme na pneumatice křídou.

Požadované hodnoty: Maximální výšková házivost = 2,0 mm (ráfky z lehkých slitin: 1,6 mm); maximální boční házivost = 2,0 mm (ráfky z lehkých slitin: 1,6 mm).

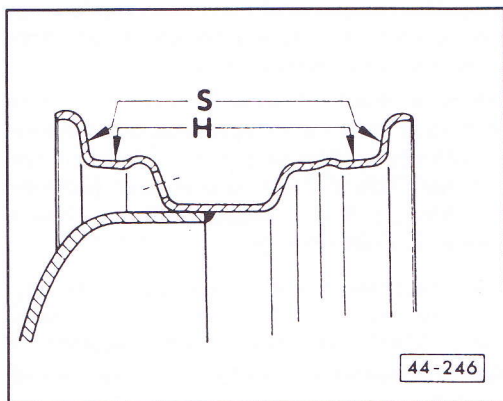
- Pokud není dosaženo těchto hodnot, vyvážíme kola na stacionárním vyvažovacím stroji. Kola pak musíme namontovat na vozidlo do původních poloh. Přípustná nevyváženost v obou vyvažovacích rovinách činí 5 gramů.

Odstranění výškového házivosti

- Vypustíme vzduch z pneumatik a vyboulení pneumatiky namáčkeme do lůžka ráfku.
- Pneumatiku otočíme na ráfku o 120° .
- Pneumatiku natlakujeme a znovu zkontrolujeme výškovou házivost.
- Pokud je překročena maximální hodnota, otočíme pneumatiku na ráfku o dalších 120° a znovu zkontrolujeme výškovou házivost.
- Pokud je házivost v toleranci, vyvážíme kola.

Kontrola výškové a boční házivosti ráfku

- Ráfek bez pneumatiky namontujeme na vyvažovací přístroj nebo na vozidlo. Nasadíme měřicí přístroj.

- Na udaných místech zkontrolujeme výškovou házivost - H - a boční házivost - S -. Nebereme v úvahu lokální odchylky, které jsou způsobeny nerovnostmi materiálu.

Požadované hodnoty: Ocelový ráfek: $H = 1,0 \text{ mm}$; $S = 1,0 \text{ mm}$; ráfky z lehkých slitin: $H = 0,6 \text{ mm}$; $S = 0,6 \text{ mm}$.

- Pokud jsou požadované hodnoty překročeny, pak ráfek vyměníme.

Montáž kol na vozidla

- Na zvednutém vozidle nasadíme kola tak, aby se místa s maximální výškovou házivostí nacházela nahoře. Šrouby kol utáhneme v tomto stavu křížem přes střed momentem **110 Nm**.

Pozor: Pokud jsou rozdíly v opotřebení jednotlivých pneumatik malé, namontujeme kola s nejmenší výškovou házivostí a nejmenší nevyvážeností na přední nápravu.

- Provedeme zkušební jízdu. Pokud opět zaznamenané chvění v přední části vozidla a chvění volantu, může se jednat o zbytkovou nevyváženost, kterou odstraníme dodatečným vyvážením kol na vozidle.

Vyvážení a dodatečné vyvážení kol na vozidle

- Při vyvažování hnacích kol umístíme obě kola na válce (snímací stojany).
- Kola musí být poháněna motorem, aby se otáčela synchronně.
- Provedeme zkušební jízdu.

Pokud stále dochází k závadám, má jedna nebo více pneumatik velkou radiální házivost nebo se kymácí. Dílenskými prostředky nemůžeme tyto hodnoty změřit. V takovém případě pomůže pouze výměna předních nebo zadních pneumatik. Pneumatiky měníme vždy po párech.